

УДК 332.3.053

О. В. Лазарева,

д. е. н., професор, професор кафедри управління земельними ресурсами,

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1050-7118>

Я. В. Матвеев,

аспірант,

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-7547-5577>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.3.90

МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕРСПЕКТИВ ЗБАЛАНСОВАНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ У ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД

O. Lazareva,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Professor of the Department of Management the Landed Resources,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

Y. Matveyev,

Postgraduate student,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

POSSIBILITIES OF IMPLEMENTING THE PROSPECTS OF BALANCED LAND USE IN THE POST-WAR PERIOD

Мета статті полягає в обґрунтуванні перспектив збалансованого землекористування у поствоєнний період, а також основних засад, що забезпечують реалізацію збалансованого землекористування.

Проаналізовано нормативну щодо обґрунтування сутності збалансованого землекористування. З'ясовано, що концепція збалансованого землекористування є компонентом сталого розвитку, що передбачає раціональне використання земельних ресурсів з урахуванням економіко-екологічних та соціальних факторів.

Під час дослідження обґрунтовано перспективи збалансованого землекористування у поствоєнний період, які поступово забезпечуватимуть відродження економічного простору, сприяючи перспективності виробництва на землі, а також досягненні його ефективності.

Визначено, що засадами, які забезпечують реалізацію збалансованого землекористування, є безперервність ведення виробництва на землі, відродження економіко-екологічного та соціального простору, взаємодія наукової сфери та виробництва, збалансованість землекористування на основі емерджентності, конкурентоспроможність землекористування.

The article states that substantiating the prospects for balanced land use will ensure the progressive restoration of the potential for conducting economic activities on the land.

The purpose of the article is to substantiate the prospects for balanced land use in the post-war period, as well as the basic principles that ensure the implementation of balanced land use.

The article analyzes the works of scientists on defining the essence of the concept of "balanced land use".

The normative basis for substantiating the essence of balanced land use has been analyzed. It has been found that the concept of balanced land use is a component of sustainable development, which involves the rational use of land resources, taking into account economic, environmental and social factors.

The study substantiated the prospects for balanced land use in the post-war period, which will gradually ensure the revival of the economic space, contributing to the prospects of production on the land, as well as achieving its efficiency. It is noted that these include enshrining the concept of "balanced land use" at the legislative level, introducing levers that will ensure the rational use of land resources and stimulating the investment climate, restoration and reconstruction of social infrastructure, redevelopment of territories to meet the primary needs of residents, restoration of ecological space, gradual elimination of the consequences of hostilities, acceleration of the development of comprehensive spatial development plans for territories, strategic management of land resources based on long-term strategies, response to relevant changes in the macro environment, achievement of competitive advantages, comprehensive implementation of ecological and economic factors of balanced land use, implementation of innovative approaches to land use modernization.

It has been determined that the principles that ensure the implementation of balanced land use are the continuity of production on the land, the revival of economic, ecological and social space, interaction of the scientific sphere and production, balance of land use based on emergence, competitiveness of land use.

Ключові слова: збалансоване землекористування, господарська діяльність, раціональне землекористування, збалансоване використання, регулювання земельних відносин, економічний простір, конкурентоспроможність, поствоєнний стан.

Key words: balanced land use, economic activity, rational land use, balanced use, regulation of land relations, economic space, competitiveness, post-war state.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Багатогранність проблем у сфері землекористування, що зумовлені як і воєнними чинниками, так і не завжди ефективними діями чи то землевласників, чи то землекористувачів, призвели до того, що нині порушено всі умови щодо збалансованості та сталості ведення господарської діяльності. Так, внаслідок бойових дій забруднено родючий шар ґрунту, істотно посилилась деградація ґрунтів, заміновано є близько 25% території України [1]. Станом на березень 2025 рік мінами та вибухонебезпечними предметами забруднено більше 52 тис га земель сільськогосподарського призначення [2]. В грудні 2025 року за даними Державної екологічної інспекції сума збитків довкіллю та природним ресурсам становить 6,01 трлн грн [3]. І ці цифри продовжують зростати. Тому на порядок денний висувається питання обґрунтування перспектив збалансованого землекористування, що забезпечить поступальне відновлення потенціалу для ведення господарської діяльності на землі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Звертаючись до проблематики збалансованого землекористування, слід зазначити, що цьому питанню приділяли увагу як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Так, Гарнага О.М. [4,

с. 20] розкрив підходи до оцінки збалансованого розвитку територій, обґрунтував аспекти збалансованого використання землі. Дребот О.І. [5, с. 55] обґрунтувала аспекти забезпечення збалансованого використання та охорони земель сільськогосподарського призначення. Стойко Н.Є. [6, с. 56—57] детально проаналізувала підходи до організації землекористування на засадах збалансованого розвитку територій, дослідивши аспекти щодо забезпечення його екологізації. Балджи М.Д. [7] дійшов висновку, що питання збалансованого землекористування передбачають впровадження збору та моніторингу інформації про особливості землекористування та структуру земельного фонду, а також оцінку ризику від антропогенного перетворення земель. Третьак А.М. [8, 20] обґрунтував збалансоване землекористування як систему організації використання землі, що відповідають відносинам суспільного розвитку, при якій досягається оптимальне співвідношення між соціальними, екологічними та економічними факторами розвитку землекористування.

Зарубіжні дослідники питання збалансованого землекористування ототожнюють з параметрами екологічності (екологічної сталості) землекористування, його прибутковості (економічної сталості), а також справедливості землекористування (соціальної сталості) [9]. Йюрг Кауфманн [10] засади збалансованого землекористування розглядає через призму просторового планування, охорони навколишнього

середовища, конфліктів у землекористуванні, розвитку сільського господарства, енергетики та управління ресурсами. Едуардо Медеріус [11] збалансоване землекористування вбачає через відповідних компонентів для моніторингу та оцінки впровадження просторових планів на всіх територіальних рівнях. Агенція США з міжнародного розвитку [12] питання збалансованого землекористування крізь призму родючих ґрунтів та величезного сільськогосподарського потенціалу.

Тобто, як бачимо, і в Україні, і за кордоном питанням збалансованого землекористування приділена значна увага. Втім, потребують обґрунтування та більш масштабного розкриття вивчення питань, що стосуються перспектив збалансованого землекористування саме у період післявоєнного відновлення нашої країни, чим обґрунтовується вибір теми дослідження та його ідеї.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування перспектив збалансованого землекористування у поствоєнний період, а також засад, що забезпечують реалізацію збалансованого землекористування.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Що стосується визначення "збалансованого землекористування", обґрунтування його критеріїв, то у науковій практиці його ототожнюють з раціональним та сталим землекористуванням. В Законі України "Про землеустрій" [13] збалансоване землекористування ототожнювалось з відповідними методами використання земель, що забезпечують оптимальні параметри екологічних та соціально-економічних функцій територій. Якщо вдається до цього ж Закону України зі змінами та доповненнями від 25 березня 2025 року N 4321-IX [14], то бачимо, що трактування збалансованого землекористування в ньому взагалі відсутнє, обмежуючись лише поняттям "стале землекористування".

Звертаючись до Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, бачимо, що є лише її проєкт [15], в якому поняття "збалансоване використання" трактується як "використання природних ресурсів к такий спосіб, що не призводить у довгостроковій перспективі до вичерпання природних ресурсів, задовольняючи потреби теперішнього і майбутніх поколінь". Хоча прийнятий Указ Президента України №722/2019 "Про Цілі сталого розвитку на період до 2030 року" [16], в якому відсутнє поняття "збалансоване землекористування".

Тож вдаючись до оптимального трактування сутності збалансованого землекористування, вважаємо, що концепція збалансованого землекористування є невід'ємним компонентом сталого розвитку, що передбачає раціональне використання земельних ресурсів з урахуванням економіко-екологічних та соціальних факторів. Відповідно спробуємо обґрунтувати перспективи збалансованого землекористування у поствоєнний період, що дасть змогу забезпечити поступальне відновлення економічного простору.

Передусім, вважаємо, необхідно на законодавчому рівні закріпити поняття "збалансоване землекористування", цим самим забезпечивши формування у сфері регулювання земельних відносин прозорий механізм збалансованого землекористування на основі взаємодії його факторів.

Крім того, необхідним є забезпечення поступового зростання у поствоєнний період відповідних важелів, які б здатні були забезпечувати не тільки раціональне використання земельних ресурсів, а й сприяли б стимулюванню інвестиційного клімату у сфері землекористування.

Що стосується соціальної компоненти, то передусім важливим є відновлення в тих місцях, де є це необхідним, соціальної інфраструктури, що забезпечуватиме поступове відродження благоустрою у відповідній місцевості; переоблаштування територій під першорядні потреби жителів відповідних місць, що сприятиме відновленню життєвого простору завдяки емерджентній взаємодії виробничого, людського та ресурсного потенціалу.

Також необхідним є послідовне відновлення екологічного простору, що включає в себе ліквідацію наслідків бойових дій через забруднення снарядами, паливно-мастильними матеріалами та вибухами, спричиненими неконтрольованим мінуванням. До того ж це є суттєво важливим, враховуючи, що здатність екосистем, ґрунтового покриву, водних та біо-ресурсів впливає на поступальний збалансований розвиток територій.

З урахуванням поступового входження в європейський простір потребує необхідності прискорення розробки комплексних планів просторового розвитку територій, що включають в себе як і землеустрій місцевості, так і містобудування та врахування еколого-економічних вимог. Тут варто зазначити, що Президентом України, усвідомлюючи важливість даної компоненти, прийнято Закон України №9549 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення

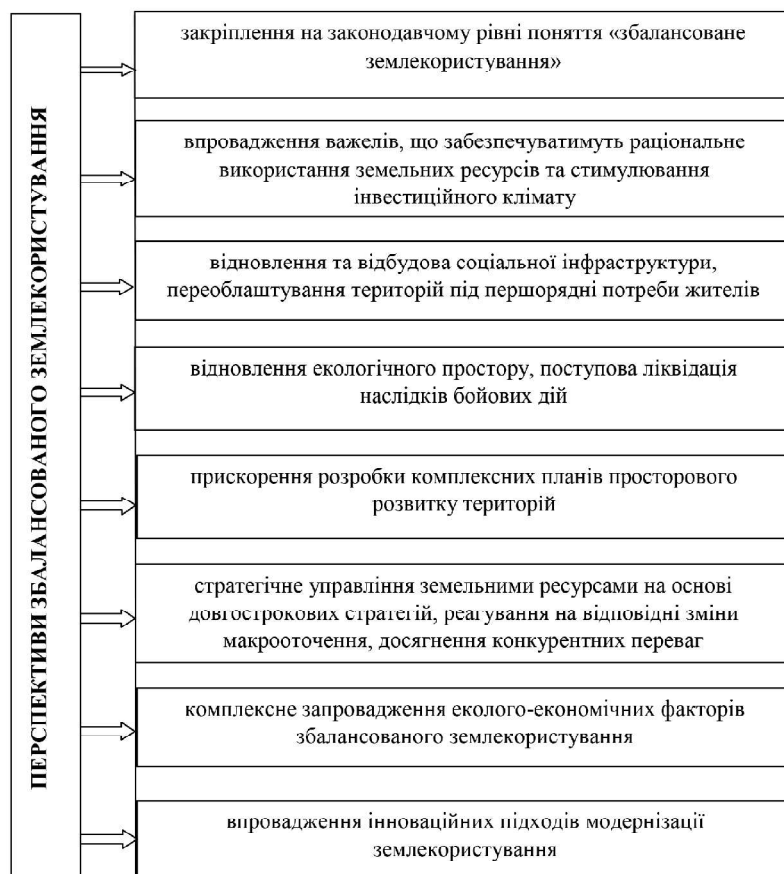

Рис. 1. Перспективи збалансованого землекористування у поствоєнний період

Джерело: сформовано авторами.

містобудівної діяльності", яким продовжено термін розробки комплексних планів просторового розвитку територій до 2028 року, а також спрощено порядок створення схем планування частин територій.

Важливим є забезпечення стратегічного управління земельними ресурсами, що включає в себе таке управління ними на основі довгострокових стратегій, які орієнтуватиме діяльність землевласників та землекористувачів на запити споживачів продукції, реагування на відповідні зміни макрооточення, досягнення конкурентних переваг, що забезпечить досягнення довгострокових цілей в системі управління земельними ресурсами.

Комплексне запровадження еколого-економічних факторів, як відновлення потенціалу територій за рахунок передбачення науково-обґрунтованих систем ведення сівозмін, забезпечення збалансованого ведення виробництва, враховуючи наявну нині ситуацію, дещо обмеженість тих чи інших ресурсів, відновлення малого та середнього бізнесу на землі, що сприятиме відновленню повноцінного життєвого середовища, залучення інвестицій та перспективних технологій ведення виробництва, що забез-

печить врахування вимог збалансованості землекористування, в цілому створить належні умови для розвитку та активізації як і виробничих можливостей, так і розвитку мікрооточення суб'єктів господарювання на землі.

Впровадження інноваційних підходів на основі використання цифрових технологій, виваженого і прозорого дотримання пріоритетів та перспективних напрямків розвитку ведення діяльності на землі, забезпечення ефективності використання земельних ресурсів на основі комплексного аналізу змін, в цілому сприятиме збалансованості та підвищенню конкурентоздатності у процесі повоєнного відновлення.

Зазначені вище перспективи збалансованого землекористування у поствоєнний період представлені на рис. 1.

Запропоновані вище перспективи збалансованого землекористування сприятимуть поступовому відродженню економічного простору, забезпечуючи при цьому перспективність виробництва на землі, а також досягнення його ефективності.

Можливості реалізації запропонованих перспектив мають, в свою чергу, ґрунтуватись на таких принципових засадах як:

Рис. 2. Принципові засади, що забезпечують реалізацію збалансованого землекористування

Джерело: сформовано авторами.

— безперебійність ведення виробництва на землі, дотримуючись при цьому цільового призначення земельних ділянок, а також принципу ротації сівозмін;

— відродження економіко-екологічного та соціального простору за рахунок поступального розвитку територій, диверсифікації виробництва, активного співробітництва із зацікавленими сторонами;

— взаємодія наукової сфери та виробництва, що сприятиме більш прогресивному розвитку виробничої та господарської діяльності, забезпечуючи при цьому сумарний позитивний ефект;

— збалансованість землекористування за рахунок емерджентної взаємодії всіх складових, що мають місце у виробничому процесі, і тим самим досягнення позитивних структурних зрушень економічного простору;

— конкурентоспроможність землекористування за рахунок нових структурних зрушень, які б забезпечували впровадження у науково-технічній та інноваційних сферах використання земельних ресурсів новітніх підходів на основі обґрунтованої реалізації потенціалу території.

Зазначені принципові засади, що забезпечуватимуть реалізацію збалансованого землекористування представлені на рис. 2.

Запропоновані у даному науковому дослідженні компоненти можуть бути доповнені з урахуванням зовнішньої ситуації та вимог часу.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Під час проведення дослідження проаналізовано законодавчо-нормативну щодо обґрунтування сутності збалансованого землекорис-

тування. Запропоновано власне визначення концепції збалансованого землекористування, зокрема вказано, що вона є компонентом сталого розвитку, що передбачає раціональне використання земельних ресурсів з урахуванням економіко-екологічних та соціальних факторів.

Обґрунтовано, що перспективами збалансованого землекористування у поствоєнний період є закріплення на законодавчому рівні поняття "збалансоване землекористування", впровадження важелів, що забезпечуватимуть раціональне використання земельних ресурсів та стимулювання інвестиційного клімату, відновлення та відбудова соціальної інфраструктури, переоблаштування територій під першорядні потреби жителів, відновлення екологічного простору, поступова ліквідація наслідків бойових дій, прискорення розробки комплексних планів просторового розвитку територій, стратегічне управління земельними ресурсами на основі довгострокових стратегій, реагування на відповідні зміни макрооточення, досягнення конкурентних переваг, комплексне запровадження еколого-економічних факторів збалансованого землекористування, впровадження інноваційних підходів модернізації землекористування.

Визначено, що засадами, які забезпечують реалізацію збалансованого землекористування, є безперебійність ведення виробництва на землі, відродження економіко-екологічного та соціального простору, взаємодія наукової сфери та виробництва, збалансованість землекористування на основі емерджентності, конкурентоспроможність землекористування.

Подальші дослідження полягають в обґрунтуванні генезису та особливостей розвитку земельно-ресурсного потенціалу.

Література:

1. Ігнатова І. Суцільне мінне поле: скільки територій України забруднено мінами та нерозірваними снарядами. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/sutsilne-minne-pole-skilky-terytoriy-ukrayiny-zabrudneno-minamy-ta-nerozirvapumy-snariadamy-2898989.html> (дата звернення: 14.01.2026).
2. Семенюк Т. Скільки землі заміновано в Україні і скільки вже розмінували. URL: <https://thepage.ua/ua/news/skilki-zemli-zaminovano-v-ukrayini-i-skilki-vzhe-rozminuvali> (дата звернення: 14.01.2026).
3. В Україні сума завданих довіллю збитків від війни перевищила 6 трильйонів грн URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4066123-v-ukraini-suma-zavdanih-dovkillu-zbitkiv-vid-vijni-perevisila-6-triljoniv.html> (дата звернення: 14.01.2026).
4. Гарнага О.М. Збалансоване землекористування як основа розвитку ефективних земельних відносин в Україні. Вісник Національного університету водного господарства і природокористування. Серія "Економічні науки". Випуск 1 (101). 2023. С. 15–23. <https://visnyk-nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/1233/1267> (дата звернення: 14.01.2026).
5. Дребот О.І., Височанська М.Я., Комарова Н.В. І Інституціональне забезпечення збалансованого використання та охорони земель сільськогосподарського призначення: монографія; за наук. ред. акад. НААН О.І. Дребот. Київ: Аграрна наука, 2021. 280 с. URL: https://www.agroeco.org.ua/wpcontent/uploads/Publications/Monography/institut_zabezpech_zbalvikorust.pdf (дата звернення: 14.01.2026).
6. Стойко Н.Є. Удосконалення методичних підходів до організації землекористування в контексті збалансованого розвитку територій. Землеустрій як передумова збалансованого розвитку територій: колективна монографія. за ред. М.С. Богіри. Львів: ТОВ "Галицька видавнича спілка", 2021. С. 47–63. URL: https://repository.lnup.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/488/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%97%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D0%B9_2021.pdf (дата звернення: 14.01.2026).
7. Балджи М.Д. Еколого-економічні засади збалансованого землекористування. Сталій розвиток економіки. 2012. № 6. С. 157–159. URL: <https://dspace.oneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/04a0f20f-bfb4-4c45-b0cd-44c54fe44cfe/content> (дата звернення: 14.01.2026).
8. Третяк А.М., Третяк В.М., Трофименко П.І., Прядка Т.М., Трофименко Н.В. Стале (збалансоване) землекористування: понятійний базис та методологія інституціоналізації. Агросвіт. № 24. 2021. С. 11–22. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/24_2021/3.pdf. (дата звернення: 14.01.2026).
9. Pauline G., Andreas K. How sustainable are sustainable development programs? The case of the Sloping Land Conversion Program in China. World Development. 2009. No 37 (1). p. 268–285. URL: <https://ideas.repec.org/a/eee/wdevel/v37y2009i1p268-285.html> (дата звернення: 14.01.2026).
10. Kaufmann J. The Boundary Concept: Land Management Opportunities for Sustainable Development, Provided by the Cadastre 2014 Approach. Integrating Generations, FIG Working Week 2008 Stockholm, Sweden. 2008. 14 p. URL: https://www.fig.net/resources/proceedings/fig_proceedings/fig2008/papers/ts03b/ts03b_02_kaufmann_2748.pdf (дата звернення: 14.01.2026).
11. Medeiros E. Spatial planning, territorial development, and territorial impact assessment. Journal of Planning Literature. 2019, vol. 34 (2), P. 171–182. URL: <https://scispace.com/pdf/spatial-planning-territorial-development-and-territorial-10m6s3ahmd.pdf> (дата звернення: 14.01.2026).
12. USAID. United States Agency for International Development Project (USAID). Management evaluation module. Kyiv, Ukraine. 2012. URL: <https://oig.usaid.gov/sites/default/files/2018-06/9-121-13-002-p.pdf> (дата звернення: 14.01.2026).
13. Закон України "Про землеустрій" від 22.05.2003 № 858-IV. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15/ed20241108#Text> (дата звернення: 15.01.2026).
14. Закон України "Про землеустрій" від 22.05.2003 № 858-IV із змінами і доповненнями від 25 березня 2025 року N 4321-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030858?an=421> (дата звернення: 15.01.2026).
15. Проект Закону України "Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року" від 07.08.2018 № 9015. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A> (дата звернення: 15.01.2026).
16. Указ Президента України "Про Цілі сталого розвитку на період до 2030 року" від 30.09.2019 № 722. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (дата звернення: 15.01.2026).

References:

1. Ignatova, I. (2025), "A continuous minefield: how many territories of Ukraine are contaminated with mines and unexploded ordnance", available at: <https://tsn.ua/ukrayina/sutisne-minne-pole-skilky-terytoriy-ukrayiny-zabrudneno-minamytta-nerozirvanymy-snariadamy-2898989.html> (Accessed 14 Jan 2026).
2. Semenuk, T. (2025), "How much land is mined in Ukraine and how much has already been demined", available at: <https://thepage.ua/ua/news/skilki-zemli-zaminovano-v-ukrayini-i-skilki-vzhe-rozminovali> (Accessed 14 Jan 2026).
3. Ukrinform (2025), "In Ukraine the amount of environmental damage caused by the war exceeded 6 trillion UAH", available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4066123-v-ukraini-suma-zavdanih-dovkillu-zbitkiv-vid-vijni-perevisila-6-triljoniv.html> (Accessed 14 Jan 2026).
4. Garnaga, O.M. (2023), "Balanced land use as the basis for the development of effective land relations in Ukraine", *Visnyk Nacionalnogo universitetu vodnogo gospodarstva I prirodokoristuvannya. Seria "Ekonomichny nauki"*, vol. 1 (101), pp. 15—23, available at: <https://visnyk-nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/1233/1267> (Accessed 14 Jan 2026).
5. Drebot, O., Vysochanska, M. and Komarova, N. (2021), *Institucionalne zabezpechennya zbalansovanogo vikorystannya ta ohorony zemel silskogospodarskogo priznachennya* [Institutional Support for Balanced Use and Protection of Agricultural Land], *Agrarna nauka*, Kyiv, Ukraine, available at: https://www.agroeco.org.ua/wpcontent/uploads/Publications/Monography/institut_zabezpech_zbalvukorust.pdf (Accessed 14 Jan 2026).
6. Stoiko, N. (2021), "Improving methodological approaches to land use organization in the context of balanced territorial development", *Zemleustriy iak peredumova zbalansovanoho rozvytku terytorij: kolektyvna monohrafiia* [Land organization as a prerequisite for the territory sustainable development: monograph], "Halytska vydavnycha spilka" LLC, Lviv, Ukraine, pp. 47—63, available at: https://repository.lnup.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/488/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%97%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D0%B9_2021.pdf (Accessed 14 Jan 2026).
7. Baldzhy, M. D. (2012), "Ecological and economic principles of balanced land use", *Staly rozvitok ekonomiky*, vol. 6, pp. 157—159, available at: <https://dspace.oneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/04a0f20f-bfb4-4c45-b0cd-44c54fe44cfe/content> (Accessed 14 Jan 2026).
8. Tretiak, A.M., Tretiak, V.M., Trofymenko, P.I., Priadka, T.M. and Trofymenko, N.V. (2021), "Sustainable (balanced) land use: conceptual basis and institutionalization methodology", *Agrosvit*, vol. 24, pp. 11—22, available at: http://www.agrosvit.info/pdf/24_2021/3.pdf (Accessed 14 Jan 2026).
9. Pauline, G. and Andreas, K. (2009), "How sustainable are sustainable development programs? The case of the Sloping Land Conversion Program in China", *World Development*, vol. 37(1), pp. 268—285, available at: <https://ideas.repec.org/a/eee/wdevel/v37y2009i1p268-285.html> (Accessed 14 Jan 2026).
10. Kaufmann, J. (2008), "The Boundary Concept: Land Management Opportunities for Sustainable Development, Provided by the Cadastre 2014 Approach", *Integrating Generations, FIG Working Week 2008, Stockholm, Sweden*, available at: https://www.fig.net/resources/proceedings/fig_proceedings/fig2008/papers/ts03b/ts03b_02_kaufmann_2748.pdf (Accessed 14 Jan 2026).
11. Medeiros, E. (2019), "Spatial planning, territorial development, and territorial impact assessment". *Journal of Planning Literature*, vol. 34 (2), pp. 171—182, available at: <https://scispace.com/pdf/spatial-planning-territorial-development-and-territorial-10m6s3ahmd.pdf> (Accessed 14 Jan 2026).
12. USAID (2013), *Audit of USAID/Ukraine's agroinvest project*, Washington, D.C., USA, available at: <https://oig.usaid.gov/sites/default/files/2018-06/9-121-13-002-p.pdf> (Accessed 14 Jan 2026).
13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), *The Law of Ukraine "On Land Management"*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15> (Accessed 15 Jan 2026).
14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), *The Law of Ukraine "On Land Management"*, available at: <https://ips.ligazakon.net/document/T030858?-an=421> (Accessed 15 Jan 2026).
15. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), *Draft Law of Ukraine "On the Strategy for Sustainable Development of Ukraine until 2030"*, available at: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A> (Accessed 15 Jan 2026).
16. President of Ukraine (2019), *Decree "About the Sustainable Development Goals for the period up to 2030"*, available at: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (Accessed 15 Jan 2026).

Стаття надійшла до редакції 21.01.2026 р.